

školní četba

Karel Čapek

**POVÍDKY
Z DRUHÉ KAPSY**

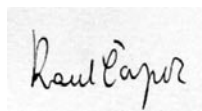
Povídky z druhé kapsy (1929) – soubor povídek s detektivní zápletkou, obsahující témata z černé kroniky. Zdánlivě neřešitelné záhady jsou tu často logicky vysvětleny, ale nenaznačeno, na čí straně je zlo, což je výsledek autorova vyznávání filozofie relativismu. Povídkám je vlastní živý hovorový styl, srozumitelnost, zaměření na detail. Příběhy propojuje postava komisaře Mejzlika či vypravěče.

KAREL ČAPEK (1890–1938) – prozaik, dramatik, žurnalista, překladatel, kritik a filozof, důsledný demokrat a humanista. Narodil se v Malých Svatoňovicích, dětství prožil v Úpici v Podkrkonoší. Studoval filozofii. V jeho vile se v pátek scházeli tzv. „pátečníci“, přátelé z kulturní a politické sféry, a diskutovali o politice, kultuře, událostech. Čapek měl zálibu v cestování, v práci na zahradě. Jeho literární práce se vyznačují bravurním zacházením s jazykem. Dílo je značně rozsáhlé a zahrnuje jak dramata (*Loupežník, R.U.R., Ze života hmyzu, Věc Makropulos, Bílá nemoc, Matka*), romány (*Továrna na absolutno, Krakatit, Hordubal, Povětroň, Obyčejný život* aj.), povídky (*Boží muka, Trapné povídky, Povídky z jedné kapsy, Povídky z druhé kapsy*), tak cestopisné prózy, překlady, fejetony, stati, tvorbu pro děti či společné práce s bratrem Josefem.

Přínos:

– autor světové úrovně, 1938 navržen na Nobelovu cenu – stylistické mistrovství – myšlenková žávažnost výpovědi – vytříbený jazyk – tvůrce sloupku, krátkého textu v pravém sloupci první strany novin – přispěl k rozvoji fejetonu, causerie

Karel Čapek
POVÍDKY Z DRUHÉ KAPSY

A rectangular box containing a handwritten signature in black ink that reads "Karel Čapek".

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla, a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takového sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

© Carpe diem, 2012

www.carpe.cz

Made in Moravia, Czech Republic

ISBN 978-80-87631-11-9 (PDF)

ISBN 978-80-87631-10-2 (MOBI)

ISBN 978-80-87631-09-6 (ePUB)

OBSAH

Ukradený kaktus.....	6
Povídka starého kriminálního.....	12
Zmizení pana Hirsche.....	17
Čintamani a ptáci.....	22
Příběh o kasaři a žháři.....	30
Ukradená vražda.....	36
Případ s dítětem.....	42
Grófkina.....	49
Historie dirigenta Kaliny.....	54
Smrt barona Gandary.....	59
Příběhy sňatkového podvodníka.....	63
Balada o Juraji Čupovi.....	69
Povídka o ztracené noze.....	74
Závrať.....	79
Ušní zpověď.....	84
O lyrickém zloději.....	88
Soud pana Havleny.....	94
Jehla.....	99
Telegram.....	103
Muž, který nemohl spát.....	108
Sbírka známek.....	113
Obyčejná vražda.....	118
Porotce.....	122
Poslední věci člověka.....	127

UKRADENÝ KAKTUS

„Tak já vám povím,“ pravil pan Kubát, „co se mně letos v létě stalo.“

Byl jsem na letním bytě, jak už ty letní byty jsou: bez vody, bez lesa, bez ryb, vůbec beze všeho; ale zato je tam silně zastoupena lidová strana, okrašlovací spolek s čilým jednatelem, perletářský průmysl a poštovní úřad se starou a nosatou poštmistrovou; zkrátka je to tak jako všude jinde. Tedy když jsem se tam asi čtrnáct dní oddával blahodárným a hygienickým účinkům takové té ničím nerušené nudy, začal jsem věřit, že mne mají místní klepny a vůbec veřejné mínění nějak v prádle. A protože mé dopisy mně docházely nápadně dobře zalepené, až se celá obálka na rubu zrovna leskla arabskou gumou, řekl jsem si: Aha, někdo otvírá mou poštu; hrom do té poštmistrovské báby! To víte, tihle pošťáci prý dovedou rozlepit každou obálku. Počkej, řekl jsem si; a už jsem seděl a začal jsem svým nejúhlednějším písmem psát: Ty strašidlo poštmistrovské, ty nosatá fuchtle, ty kometo, ty treperendo zvědavá, ty zmi-je, ty rašple, ty ježibabo a tak dále, s úctou veškerou Jan Kubát. Poslouchejte, tahle čeština je bohatá a přesná řeč; jedním dechem jsem na ten papír vysypal čtyřiatřicet výrazů, kterých může přímý a počestný muž užít vůči každé dámě, aniž by se stal osobním nebo dotěrným; pak jsem to spokojeně zalepil, napsal jsem na obálku svou vlastní adresu a jel jsem do nejbližšího města dát to do schránky. Den nato běžím na poštu a strčím s nejlíbeznějším úsměvem hlavu do okénka. Paní poštmistrová, povídám, není tady pro mne nějaký dopis? – Já vás budu žalovat, vy ničemo, zsršela na mne paní poštmistrová s tím nejstrašnějším pohledem, který jsem kdy viděl. – Ale paní poštmistrová, povídám jí soucitně, snad jste nečetla něco nepřijemného? A pak jsem raději ujel.“

„To nic není,“ pravil kriticky pan Holan, vrchní zahradník Holbenovy zahrady. „Tahleta lest byla příliš jednoduchá. Já bych vám mohl povídat, jak jsem nalíčil na toho zloděje kaktusů. To víte, starý pan Holben je náramný kaktusář, a jeho sbírka kaktusů, já nelžu, může mít cenu tři sta tisíc, když nepočítám unikáty. Na to si starý pán potrpí, aby ta sbírka byla veřejně přístupná. Holane, říká, to je

ušlechtilá záliba, to se má v lidech živit. Ale já si zas myslím, když nějaký malý kaktusář vidí, řekněme, takového zlatého Grusona za dvanáct stovek, tak ho jen zbytečně bolí srdce, že ho nemá. Ale když to starý pán chce, nu dobrá. Ale tuhle vloni jsme začali pozorovat, že se nám ztrácejí kaktusy; a to ne nějaké ty na oko, co kdekdo chce mít, ale zrovna takové ty speciality; jednou to byl Echinocactus Wislizenii, podruhé Graessnerii, pak jedna Wittia, import přímo z Kostariky, pak jedna species nova*, kterou poslal Frič, potom jeden Melocactus Leopoldii, unikát, který nikdo v Evropě neviděl už přes padesát let, a nakonec Pilocereus fimbriatus ze San Dominga, první kus, který kdy přišel do Evropy. Poslouchejte, ten zloděj musel být nějaký znalec! – To nemáte ponětí; jak starý pán zuřil. Pane Holbene, říkám mu, jednoduše své skleníky zavřete, a bude po ptákách. – A to zas ne, křičel starý pán, taková ušlechtilá záliba je pro všechny; musíte mně chytit toho prašivku zloděje; vyhod'te hlídače, najměte nové, alarmujte policii a takové ty krámy. To je těžká věc; když máme třicet šest tisíc hrníčků, nemůžeme postavit ke každému jednoho hlídače. Tak jsem aspoň najal dva revírní inspektory od policie na penzi, aby dávali pozor; a zrovna tehdy se nám ztratil ten Pilocereus fimbriatus a zbyl nám po něm jenom důlek v písku. Teda to jsem se dožral a začal jsem pást sám po tom zloději kaktusů.

Abyste věděli, tihle praví kaktusáři, to je něco jako sekta dervišů; já myslím, že jim místo fousů rostou ostny a glochidy, tak jsou do toho zažraní. U nás máme dvě takové sekty: Spolek kaktusářů a Sdružení kaktusářů; čím se od sebe liší, to nevím, – myslím, že jedni věří, že kaktusy mají nesmrtelnou duši, kdežto druzí jim přinášejí krvavé oběti; ale zkrátka ty dvě sekty se navzájem nenávidí a pronásledují se ohněm a mečem na zemi i v povětří. Teda jsem si zašel k předsedům těch dvou sekt a ve vši důvěrnosti jsem se jich zeptal, nemají-li nějaké zdání, kdo by – třeba z té druhé sekty – ty Holbenovy kaktusy mohl ukrást. Když jsem jim řekl, které vzácné kaktusy se nám ztratily, prohlásili s největší určitostí, že teda je nemohl ukrást žádný člen té nepřátelské sekty, protože tam jsou jenom takoví svrabaři, hudlaři a nezasvěcenci, kteří nemají ani ponětí, co je to takový Wislizen nebo Graessner, neřkuli Pilocereus fimbriatus; a co se týče jejich vlastních členů, že ručí za jejich poctivost a ušlechtilost; že

*) *species nova* – nový druh

ti nejsou schopni něco ukrást, ovšem krom nějakého toho kaktusu; ale kdyby někdo z nich takového Wislizeny měl, že by ho jistě ukázal těm ostatním k uctívání a náboženským orgiím; ale o tom jim, předsedům, není nic známo. Načež oba ti ctihodní páni mně řekli, že kromě těchto dvou veřejně uznaných nebo trpěných sekt jsou ještě divocí kaktusáři, a ti prý jsou ze všech nejhorší; to jsou ti, kteří se pro svou narušivost nemohli snést s těmi umírněnými sektami nebo vůbec holdují různým bludům a násilnostem. A tihle divocí kaktusáři prý jsou schopni všeho.

Když jsem tedy u těch dvou pánů nepochodil, vylezl jsem na takový pěkný javor v našem parku a přemýšlel jsem. Já vám říkám, nejlíp se přemýšlí v koruně stromu; tam je člověk tak jaksi odpoután, trochu se to s ním houpe a přitom se díváte na všechno z vyššího stanoviska; já myslím, tihle filozofové by měli žít na stromech jako žluvy. A na tom javoru jsem si vymyslel takový plán. Nejdřív jsem si oběhl své známé zahradníky a povídám: Mládenci, nehnijou vám nějaké kaktusy? Starý pan Holben by je potřeboval na ty své pokusy. – Takhle jsem sehnal pár set marodů a přes noc jsem je nastrkal do Holbenovy sbírky. Dva dny jsem byl zticha, a třetího dne jsem dal do všech novin tuhle zprávu:

Holbenovy světoznámé sbírky ohroženy!

Jak se dovídáme, byla velká část jedinečných Holbenových skleníků zachváčena novou a dosud neznámou chorobou, zavlečenou nejspíše z Bolívie. Nemoc napadá zejména kaktusy, probíhá po nějaký čas latentně a pak se projevuje jako hniloba kořenů, krčku i těla. Jelikož se zdá, že tato choroba je velmi nakažlivá a rychle se šíří dosud nezjištěnými mikrosporami, byly Holbenovy sbírky zavřeny.

Asi za deset dní – po těch deset dní jsme se museli skrývat, aby nás kaktusáři neroztrhali samými dotazy – jsem poslal novinám druhou zprávu:

Podarí se zachránit Holbenovy sbírky?

Jak se dovídáme, určil profesor Mackenzie v Kew chorobu, jež vypukla ve světoznámých Holbenových sbírkách, jako zvláštní tropickou plíseň (*Malacorrhiza paraguayensis* Wild.) a doporučil postříkovati zachváčené exempláře tinkturou